

SVENSK STANDARD

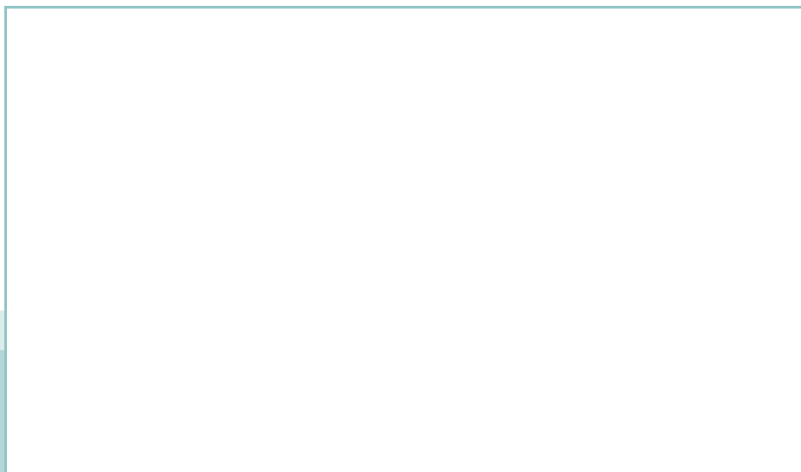
SS 41000:2018

Fastställt/Approved: 2018-11-15
Utgåva/Edition: 1
Språk/Language: svenska/Swedish
ICS: 03.080.01;03.080.20;03.080.30;03.120.10

Kvalitetssäkring av HVB

Quality assurance of residential care homes

Standarder får världen att fungera

SIS (Swedish Standards Institute) är en fristående ideell förening med medlemmar från både privat och offentlig sektor. Vi är en del av det europeiska och globala nätverk som utarbetar internationella standarder. Standarder är dokumenterad kunskap utvecklad av framstående aktörer inom industri, näringsliv och samhälle och befrämjar handel över gränser, bidrar till att processer och produkter blir säkrare samt effektiviserar din verksamhet.

Delta och påverka

Som medlem i SIS har du möjlighet att påverka framtida standarder inom ditt område på nationell, europeisk och global nivå. Du får samtidigt tillgång till tidig information om utvecklingen inom din bransch.

Ta del av det färdiga arbetet

Vi erbjuder våra kunder allt som rör standarder och deras tillämpning. Hos oss kan du köpa alla publikationer du behöver – allt från enskilda standarder, tekniska rapporter och standardpaket till handböcker och onlinetjänster. Genom vår webbtjänst e-nav får du tillgång till ett lättnavigerat bibliotek där alla standarder som är aktuella för ditt företag finns tillgängliga. Standarder och handböcker är källor till kunskap. Vi säljer dem.

Utveckla din kompetens och lyckas bättre i ditt arbete

Hos SIS kan du gå öppna eller företagsinterna utbildningar kring innehåll och tillämpning av standarder. Genom vår närhet till den internationella utvecklingen och ISO får du rätt kunskap i rätt tid, direkt från källan. Med vår kunskap om standarders möjligheter hjälper vi våra kunder att skapa verklig nytta och lönsamhet i sina verksamheter.

Vill du veta mer om SIS eller hur standarder kan effektivisera din verksamhet är du välkommen in på www.sis.se eller ta kontakt med oss på tel 08-555 523 00.

Standards make the world go round

SIS (Swedish Standards Institute) is an independent non-profit organisation with members from both the private and public sectors. We are part of the European and global network that draws up international standards. Standards consist of documented knowledge developed by prominent actors within the industry, business world and society. They promote cross-border trade, they help to make processes and products safer and they streamline your organisation.

Take part and have influence

As a member of SIS you will have the possibility to participate in standardization activities on national, European and global level. The membership in SIS will give you the opportunity to influence future standards and gain access to early stage information about developments within your field.

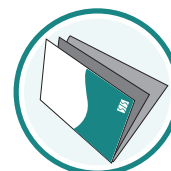
Get to know the finished work

We offer our customers everything in connection with standards and their application. You can purchase all the publications you need from us - everything from individual standards, technical reports and standard packages through to manuals and online services. Our web service e-nav gives you access to an easy-to-navigate library where all standards that are relevant to your company are available. Standards and manuals are sources of knowledge. We sell them.

Increase understanding and improve perception

With SIS you can undergo either shared or in-house training in the content and application of standards. Thanks to our proximity to international development and ISO you receive the right knowledge at the right time, direct from the source. With our knowledge about the potential of standards, we assist our customers in creating tangible benefit and profitability in their organisations.

If you want to know more about SIS, or how standards can streamline your organisation, please visit www.sis.se or contact us on phone +46 (0)8-555 523 00

© Copyright/Upphovsrätten till denna produkt tillhör SIS, Swedish Standards Institute, Stockholm, Sverige. Användningen av denna produkt regleras av slutanvändarlicensen som återfinns i denna produkt, se standardens sista sidor.

© Copyright SIS, Swedish Standards Institute, Stockholm, Sweden. All rights reserved. The use of this product is governed by the end-user licence for this product. You will find the licence in the end of this document.

Uppllysningar om sakinnehållet i standarden lämnas av SIS, Swedish Standards Institute, telefon 08-555 520 00. Standarder kan beställas hos SIS som även lämnar allmänna uppllysningar om svensk och utländsk standard.

Information about the content of the standard is available from the Swedish Standards Institute (SIS), telephone +46 8 555 520 00. Standards may be ordered from SIS, who can also provide general information about Swedish and foreign standards.

Standarden är framtagen av kommittén för Kvalitetssäkring av HVB, SIS/TK 597.

Har du synpunkter på innehållet i den här standarden, vill du delta i ett kommande revideringsarbete eller vara med och ta fram andra standarder inom området? Gå in på www.sis.se - där hittar du mer information.

Innehåll

Sida

Orientering.....	3
1 Omfattning.....	4
2 Termer och definitioner	4
3 Uppdraget HVB	10
3.1 Allmänt.....	10
3.2 Bestämmelser som styr HVB-verksamhet	10
3.3 Utförare.....	11
3.4 Målgrupper	11
3.5 Värdegrund.....	11
3.6 Brukarens inflytande och delaktighet	11
3.7 Hälsa- och sjukvårdsinsatser i HVB	12
3.7.1 Allmänna krav	12
3.7.2 Utförare som inte är vårdgivare	12
3.7.3 Utförare som är vårdgivare.....	13
4 Ledningssystem	13
4.1 Allmänt.....	13
4.2 Krav på kvalitetsledning	13
5 Evidensbaserad praktik i HVB-verksamhet	14
5.1 Allmänt.....	14
5.2 Krav på utförare	14
6 Processens faser	15
6.1 Krav på utförare vid förfrågan från uppdragsgivare.....	15
6.2 Inskrivning.....	15
6.3 Insats	16
6.4 Utskrivning	16
6.5 Uppföljning och utvärdering efter avslutad insats	17
6.5.1 Uppföljning.....	17
6.5.2 Utvärdering efter avslutad insats	17
7 Personal och kompetens	17
7.1 Föreståndare	17
7.2 Personal.....	17
7.3 Personalbehov och personaltäthet	18
8 Arbets- och boendemiljö	18
8.1 Allmänt.....	18
8.2 Arbetsmiljö	18
8.2.1 Krav på arbetsmiljö	18
8.2.2 Avtalsvillkor	19
8.3 Byggnadstekniskt brandskydd	19
8.4 Organisatoriskt brandskydd.....	19
8.5 Tillgänglighet	19
8.6 Hjälpmedel.....	20
9 Skola, utbildning, arbete och praktik	20
9.1 Förskola.....	20
9.2 Grundskola, gymnasieskola och praktik	20
9.3 Övrig utbildning, arbete och praktik för vuxna	20
10 Kosthållning	20
Bilaga A (informativ) Utskrivning från HVB-verksamhet.....	21
Litteraturförteckning.....	22

Orientering

Detta dokument syftar till att säkerställa en god och säker omvårdnad och behandling, inom hem för vård eller boende, fortsättningsvis benämnt HVB, genom att utgå från brukarens behov och evidensbaserad praktik. Detta arbetssätt stärker det systematiska kvalitetsarbetet i organisationen och kan leda till utveckling och förändring på individnivå. Detta dokument är ett komplement till svensk lagstiftning. För att kunna använda detta dokument på bästa sätt, behöver användaren ha kunskap om all lagstiftning som rör HVB-verksamhet. I vissa fall anger detta dokument, för att skapa tydlighet, information om krav i lagstiftning eller författningstext.

SS 41000:2018 (Sv)**1 Omfattning**

Detta dokument specificerar grundläggande krav på tjänster för omvårdnad och behandling till brukare på HVB oavsett driftsform. Med grundläggande krav avses krav som kan tillämpas på samtliga HVB, oavsett verksamhetsinriktning och huvudman.

Detta dokument är avsett att kunna användas vid kvalitetssäkring, uppföljning, utvärdering och utveckling av tjänster för omvårdnad och behandling på HVB. Den är även avsedd att kunna användas som underlag vid upphandling, insatsbeställning vid individavtal, utbildning, tillsyn och certifiering.

2 Termer och definitioner

För tillämpning av detta dokument gäller de termer och definitioner som anges nedan.

2.1**anhörig**

person inom familjen eller bland de närmaste släktingarna

[KÄLLA: Socialstyrelsens termbank]

2.2**arbetsmiljö**

fysiska, psykologiska och sociala arbetsförhållanden

[KÄLLA: Arbetsmiljöverket]

2.3**avvikelse**

händelse som medfört, eller som hade kunnat medföra, något oönskat

[KÄLLA: Socialstyrelsens termbank]

2.4**barn**

person under 18 år

[KÄLLA: 1 kap, 2 § SoL]

2.5**bistå**

stödja, understödja, hjälpa

[KÄLLA: Svenska akademins ordbok]

2.6**brukare**

person som får, eller som är föremål för utredning om att få, individuellt behovsprövade insatser från socialtjänsten

[KÄLLA: Socialstyrelsens termbank]

2.7**bästa tillgängliga kunskap**

den för tillfället bästa tillgängliga vetenskapliga kunskapen, eller andra kunskapskällor, som säger något om insatserna, deras effekter och nytta

2.8**dokumentstyrning**

regelverk som tydliggör vilka dokument som ska upprättas och hur de ska utformas, beslutas, lagras, publiceras, gallras eller bevaras

[KÄLLA: Region Norrbottens dokument "Termer och begrepp i regionens dokumentstyrning"]

2.9**driftsform**

juridisk form att driva HVB i, som benämns enligt någon av följande: kommunal egenregi, enskild regi, entreprenadavtal med kommun eller kommunägda bolag

2.10**egenkontroll**

systematisk uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten samt kontroll att den bedrivs enligt de processer och rutiner som ingår i verksamhetens ledningssystem

[KÄLLA: SOSFS 2011:9]

2.11**enskild regi**

verksamhet som bedrivs som aktiebolag, handelsbolag, kommanditbolag, enskild firma, ideell förening, stiftelse

2.12**evidensbaserad praktik**

medveten, systematisk och sammanvägd användning av fyra kunskapskällor: bästa tillgängliga kunskapen, personens erfarenhet och önskemål, personens situation samt professionell expertis, för beslut om interventioner, insatser eller åtgärder till enskilda personer

Anm. 1 till termpost: hur informationen från de olika kunskapskällorna vägs samman bestäms av det nationella och lokala sammanhanget, till exempel tillgång på lagstiftning på området, riktlinjer och sammanställning av lokal kunskap

[KÄLLA: Socialstyrelsens kunskapsguiden.se]

2.13**funktionsnedsättning**

nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga

[KÄLLA: Socialstyrelsens termbank]

2.14**föreståndare**

person som ansvarar för det dagliga arbetet på ett HVB och i de fall detta krävs också den som står på tillståndet för att bedriva HVB-verksamhet

2.15**genomförandeplan**

vård- och omsorgsplan som beskriver hur en beslutad insats praktiskt ska genomföras för en enskild

[KÄLLA: SOSFS 2014:5]

2.16**god man**

person som är utsedd att företräda en viss person som på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person utan att dennes rättshandlingsförmåga begränsas

SS 41000:2018 (Sv)

[KÄLLA: Socialstyrelsens termbank]

2.17

huvudman

myndighet eller organisation som ekonomiskt och juridiskt har ansvar för viss verksamhet

[KÄLLA: Socialstyrelsens termbank]

2.18

HVB

hem för vård eller boende

boende som tillhandahåller platser för heldygnsvistelse tillsammans med insatser i form av vård eller behandling

[KÄLLA: Socialstyrelsens termbank]

2.19

hälso- och sjukvårdsinsats

Insats som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen

2.20

händelse

förekomst eller förändring av särskilda omständigheter

Anm. 1 till termpost: En händelse kan vara en eller flera förekomster och ha flera orsaker.

Anm. 2 till termpost: En händelse kan utgöras av något som inte inträffar.

Anm. 3 till termpost: En händelse kan ibland refereras till som en "incident" eller en "olycka".

Anm. 4 till termpost: En händelse utan konsekvenser kan även benämnas "nästan en miss", "incident", "nästan en träff" eller "nära ögat".

[KÄLLA: ISO Guide 73:2009, definition översatt efter 3.5.1.2]

2.21

implementering

procedurer som används för att införa nya metoder i en verksamhet och som säkerställer att metoderna används så som det var avsett och med varaktighet

[KÄLLA: anpassad från Socialstyrelsen, Om implementering, artikelnr 2012-6-12]

2.22

insats

aktivitet som är inriktad på visst resultat

[KÄLLA: Socialstyrelsens termbank]

2.23

inskrivning

tidpunkt då vistelse på HVB påbörjas

2.24

journal

del av personakt där anteckningar av betydelse för handläggning av ett ärende och genomförande av insatser görs kontinuerligt och i kronologisk ordning

[KÄLLA: anpassad från Socialstyrelsens termbank]

2.25**kommunal egenregi**

verksamhet som bedrivs av kommun i förvaltningsform eller i kommunalförbund

2.26**kvalitet**

uppfyllandegrad av krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter om hälso- och sjukvård, socialtjänst och stöd och service till vissa funktionshindrade och beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter

[KÄLLA: anpassad från SOSFS 2011:9]

2.27**ledningssystem**

system för att fastställa principer för ledning av verksamheten, där definitionen av kvalitet är grunden för hur ledningssystemet byggs upp och vad som ska uppnås

[KÄLLA: 2 kap 1§ SOSFS 2011:9]

2.28**lämplighetsbedömning**

bedömning som ska göras, inför beslut om inskrivning, om ett HVB kan tillgodose brukares behov

[KÄLLA: 3 kap HSLF-FS 2016:55]

Anm. 1 till termpost: Lämplighetsbedömning är begreppet som i socialt arbete tidigare benämnts matchning, men som ändrades i den nya föreskriften för HVB, HSLF-FS 2016:55

2.29**missförhållande**

såväl utförda handlingar som handlingar som någon av försummelse eller av annat skäl har underlåtit att utföra och som innebär eller har inneburit ett hot mot eller har medfört konsekvenser för enskildas liv, säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa.

[KÄLLA: Socialstyrelsen]

2.30**närstående**

person som brukaren anser sig ha en nära relation till

[KÄLLA: anpassad från Socialstyrelsens termbank]

2.31**professionell expertis**

yrkeskunskap och kompetens, bestående av empatisk förmåga, skicklighet i att identifiera individens problematik och kritiskt värdera information samt förmåga att balansera och integrera all information inför beslutsfattandet (som ska ske i samråd med brukaren)

[KÄLLA: Anpassat från Socialstyrelsen.se]

2.32**riskanalys**

systematisk identifiering och bedömning av risker i ett visst sammanhang

[KÄLLA: Socialstyrelsens termbank]

SS 41000:2018 (Sv)

2.33

riskbedömning

övergripande process för riskidentifiering, riskanalys och riskutvärdering

[KÄLLA: ISO Guide 73:2009, definition 3.4.1]

2.34

rutin

i förväg fastställt och dokumenterat tillvägagångssätt

2.35

sammanbrott

placering i dygnsvård som avslutas oplanerat, det vill säga på ett sådant sätt eller vid en sådan tidpunkt att det är uppenbart att detta inte var vad man tänkt sig från socialtjänstens sida

[KÄLLA: Socialstyrelsens Grundbok i BBIC – Barns behov i centrum]

2.36

samverkan

övergripande gemensamt handlande på organisatoriskt plan för ett visst syfte

[KÄLLA: Socialstyrelsens termbank]

2.37

sekretess

förbud att i offentlig verksamhet röja uppgifter vare sig det sker muntligen, genom utlämnande av allmän handling, eller på annat sätt

[KÄLLA: Offentlighets- och sekretesslagen, 2009:400]

2.38

socialtjänst

verksamhet som regleras genom bestämmelser i socialtjänstlagen, SoL, lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, lagen om vård av missbrukare i vissa fall, LVM och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, personlig assistans som utförs med assistansersättning som regleras i Socialförsäkringsbalken, samt handläggning av ärenden som rör adoptioner, faderskap, vårdnad, boende och umgänge enligt föräldrabalken

[KÄLLA: anpassat från Socialstyrelsens termbank]

2.39

systematiskt arbetsmiljöarbete

arbetsgivarens arbete med att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås

[KÄLLA: 2 § AFS 2001;1]

2.40

systematiskt kvalitetsarbete

sätt att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra en verksamhets kvalitet, som inkluderar att planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten

2.41

systematisk uppföljning

att dokumentera arbete med individer för att följa upp hur det går för dem och att sammanställa informationen för att utveckla verksamheten som helhet

[KÄLLA: Socialstyrelsens rapport "Systematisk uppföljning – beskrivning och exempel (2014)"]

2.42**tillgänglighet**

utsträckning i vilken produkter, system, tjänster, miljöer och inrättningar kan användas av personer från en grupp med bredast möjliga spektrum av egenskaper och förmågor så att dessa personer kan uppnå specificerade mål i specificerade användningssammanhang

[KÄLLA: ISO 26800, i.18]

2.43**unga**

personer som fyllt 18 men inte 21 år

[HSFL-FS 2016:55 1 kap, 2 §]

2.44**uppdrag**

tjänst som uppdragsgivare beställer av HVB

2.45**uppdragsgivare**

juridisk person som lämnar uppdrag till HVB

2.46**uppföljning**

beskrivning, mätning och dokumentation av arbete samt sammanställning av informationen

[KÄLLA: anpassat från www.skl.se]

2.47**utredning**

åtgärder som syftar till att, oftast i samråd med den enskilde, fatta beslut om vilka åtgärder som ska vidtas, att inhämta och analysera relevant information samt att informera den enskilde brukaren eller patienten om resultat av åtgärderna

[KÄLLA: anpassat från Socialstyrelsens termbank]

2.48**utförare**

HVB, hem för vård eller boende

2.49**utslussning**

planerad övergångsprocess från vistelse på HVB till annan boendeform

2.50**verksamhetschef**

enligt hälso- och sjukvårdslagen utsedd ansvarig för hälso- och sjukvårdsverksamhet vid HVB

2.51**vårdgivare**

statlig myndighet, landsting och kommun i fråga om sådan hälso- och sjukvård som myndigheten, landstinget eller kommunen har ansvar för, samt annan juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvård

[KÄLLA: SOSFS 2011:9]